

20 de novembre del 2004

UNIVERSITAT

La UdG farà a Malgrat de Mar un simposi dedicat al pensador Ramon Turró

DdeG, Girona

La Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona dedicarà, els propers dies 16 i 17 de desembre, un simposi al científic i pensador Ramon Turró, amb motiu dels 150 anys del seu naixement.

Per primer cop en quinze anys la Càtedra Ferrater Mora organitzarà un acte fora de la Universitat, concretament a Malgrat de Mar, complint així un dels seus objectius, que és fer present la UdG en el territori.

Segons han informat fonts de la UdG, han estat convidats els més destacats especialistes en l'obra de Ramon Turró.

Ramon Turró i Darder (1854 - 1926), biòleg i filòsof, va néixer a Malgrat i de molt jove es va allistar voluntari per lluitar contra els carlins. L'any 1871 va iniciar a Barcelona els estudis de Medicina, que va abandonar al cap de tres anys. Es va traslladar a Madrid (1875) i va exercir el periodisme.

El 1880 va publicar un treball intuïtiu sobre el mecanisme de la circulació. Per insistència de Jaume Pi i Sunyer, va retornar a Barcelona (1884) i va disposar d'un laboratori a la facultat. L'any 1887 va ingressar al Laboratori Microbiològic Municipal, que dirigia Jaume Ferran i Clua, amb qui va enemistar-se per raons de rigor científic.

L'any 1894 va ser nomenat membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Va ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans (1911) i soci fundador de la Societat de Biologia de Barcelona (1912), que va presidir, i de la Societat Catalana de Filosofia. Va ser l'introduïdor a l'Estat espanyol del mètode experimental de Claude Bernard i, a Catalunya, el primer a estudiar les secrecions internes.

S

Symposium Càtedra Ferrater Mora **Ramon Turró, científic i pensador**

MALGRAT DE MAR,
16 i 17 de desembre del 2004

L'Ajuntament de Malgrat de Mar us convida a participar en el Symposium sobre Ramon Turró

Inauguració del simposi,
a càrrec de Josep Maria Terricabras, director de la Càtedra Ferrater Mora, i de Conxita Campoy, alcaldessa de Malgrat de Mar

Conferències:

Ramon Turró, l'home que treballa i que no juga.
Oriol Casassas (membre emèrit de l'Institut d'Estudis Catalans)

Dos diàlegs i una polèmica: Ruyra, Ors, Pla i Ramon Turró
Xavier Pla (Universitat de Girona)

De la saviesa del cos a la filosofia
Joan Cuscó (filòsof)

Ramon Turró i el positivisme
Ramon Alcoberro (Universitat de Girona)

El pensament de Ramon Turró
Miquel Siguan (Universitat de Barcelona)

Originalitat del pensament filosòfic i actualitat de l'actitud epistemològica de Ramon Turró
Joan Boldú (doctor en filosofia)

Ramon Turró i les primeres passes de "l'escola biològica catalana"
Josep Maria Camarasa (bibleg i historiador de la ciència)

Sobre la "sensibilitat tròfica" de Ramon Turró
Ramon Espasa (senador per l'Entesa Catalana de Progrés)

Inscripcions (gratuïtes):

Càtedra Ferrater Mora
972 418019
A/e: dir.cfm@udg.es

Ajuntament de Malgrat de Mar
93 765 3300
correu@ajmalgrat.es

Ho organitza:

Hi col·labora:

Ajuntament
de Malgrat de Mar

La càtedra Ferrater Mora organitza un simposi sobre el científic Ramon Turró

T. MÁRQUEZ / Malgrat de Mar

● La commemoració dels 150 anys del naixement del científic Ramon Turró a Malgrat de Mar ha afavorit l'organització d'un simposi sobre la seva figura i obra a càrrec de la càtedra Ferrater Mora. És la primera vegada que la càtedra, adscrita a la UdG, surt de Girona per organitzar un acte i concentra els principals especialistes en Turró des dels diferents vessants en què va destacar. Així, professionals del món de la filosofia, la medicina i la biologia aprofundiran en aquest personatge, considerat un dels grans pensadors i humanistes del segle XX i poc conegut pel públic.

Avui, el director de la càtedra, Josep-Maria Terricabras, obrirà el simposi amb l'alcaldesa de Malgrat, Conxita Campoy, i Oriol Casassas, membre emèrit de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), glosarà sobre la figura de Turró. El doctor en literatura de la UdG Xavier Pla i els filòsofs Xavier Pla i Ramon Alcoberro tancaran la primera jornada. Demà, serà el vessant més científic el que es tractarà i hi intervindran el doctor en filosofia Joan Boldú, Miquel Siguan, el biòleg Josep Maria Camarasa i el senador per l'Entesa Catalana de Progrés, Ramon Espasa. Els actes es faran al Centre Cultural.

Ramon Turró, 150 anys

JOSEP-MARIA TERRICABRAS

Dijous i divendres de la setmana passada es va celebrar a Malgrat de Mar un simposi sobre un dels seus fills més il·lustres, Ramon Turró (1854-1926), nascut el 8 de desembre d'ara fa cent-cinquanta anys. En un país com el nostre, no pas sobrat de científics i pensadors, Turró és una de les figures més interessants del panorama científic de finals del segle XIX i començaments del XX.

De fet, quan es parla d'una "escola biològica catalana", se n'han d'anar a buscar els orígens en l'obra i l'esforç de Ramon Turró i d'August Pi i Sunyer (1897-1965). Certament, Turró va entendre molt bé el caràcter rigorós del mètode científic. Això li permeté aconseguir estàndards molt alts en àrees que, en aquells moments, estaven tot just en construcció: la microbiologia, la immunologia o la higiene.

De fet, Turró va ser polifacètic: es va

interessar per la filosofia, l'art, la literatura i tantes coses més. Va ser polèmic i polemista. I una autoritat científica i intel·lectual. Quan Prat de la Riba va crear l'Institut d'Estudis Catalans (1907) va voler que la institució només constés de set membres, reconeguts i indiscutibles. Un d'ells era Ramon Turró. Ara, però, a cent-cinquanta anys del seu naixement i a gairebé vuitanta de la seva mort, la figura de Turró és desconeguda per molts. La memòria humana és bastant curta; la col·lectiva, molt més. De fet, la cultura és també un intent de fer memòria, de recuperar i guardar la memòria. Un poble culte és un poble que no vol ser desmemoriat.

Des de fa anys, la Càtedra Ferrater Mora, de la Universitat de Girona, mira de fer una petita contribució a la memòria col·lectiva i organitza simposis sobre pensadors catalans contemporanis. En els dos anys anteriors, n'ha or-

ganitzat sobre Ferrater Mora –que el 2002 hauria complert 90 anys– i sobre Eusebi Colomer –que el 2003 n'hauria fet vuitanta. Aquest 2004 era l'any de Ramon Turró. Per primera vegada des de la seva creació (1989), la Càtedra ha organitzat un acte fora de Girona. Amb l'ajut inestimable de l'Ajuntament de Malgrat, el simposi ha tingut un gran nivell. Els ponents pertanyien al nombre –lamentablement massa escàs– dels millors coneixedors de l'obra de Turró.

Com acostuma a passar en aquests casos, el benefici no ha estat per a Turró –tot i que en divulguem més l'obra i que n'editem les actes–, sinó sobretot per als assistents, que hem rebut l'estímul de les seves hipòtesis, les seves teories, la seva audàcia intel·lectual. I és que, quan un pensament és interessant, ho continua essent al cap dels anys.

• JOSEP-MARIA TERRICABRAS, FILÒSOF, MÈMBRE DE L'IEC
WWW.TERRICABRAS-FILOSOFIA.INFO

Camp obert

IEC

Institut
d'Estudis
Catalans

La secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans té un nom clau en la seva història: Ramon Turró va ser decisiu en la seva creació, en els anys de reconstrucció nacional la Mancomunitat.

→ El doctor Ramon Turró els seus darrers anys, al seu món, el laboratori.

La Càtedra Ferrater Mora recorda un dels grans científics i filòsofs catalans

Turró, el pensament desconegut

Un autodidacte que va ser el pare de l'escola catalana de biologia, un coneixedor dels avenços als laboratoris europeus sobre immunologia, mestre de metges i científics, teòric brillant de tesis originals com afirmar que la fam era un dels motors del coneixement... El doctor Ramon Turró, de qui ara es compleixen 150 anys del naixement, és un gran desconegut a la seva terra.

Pep Martí · BARCELONA

La Càtedra Ferrater Mora, de la Universitat de Girona, ha recordat en un simposi a Malgrat de Mar la figura i l'obra del doctor Ramon Turró, un savi català encara poc reconegut. El seu director, el filòsof Josep Maria Terricabras, creu que "Turró és un més dels pensadors catalans que encara hem de recuperar. És un personatge fonamental, en certa forma és el pare de l'escola biològica catalana i és un dels pocs intel·lectuals que cerca ponts entre els camps de la ciència i el pensament".

Parlar del doctor Turró, ens recorda Terricabras, és fer-ho de filosofia, de biologia, de bacteriologia, de medicina... "Va ser un tot terreny, i un home rigorós en tots els camps. Per això el volem recordar".

La vida de Ramon Turró transcor-

re entre 1854 i 1926. Ell va jugar un paper clau en el desenvolupament de la ciència a Catalunya a cavall dels segles XIX i XX.

Un autodidacte

Autodidacte, els seus coneixements van cobrir múltiples branques del coneixement. Pel biòleg Josep Maria Camarasa, "Turró protagonitza la incorporació de la medicina de laboratori pasteuriana a Catalunya en el mateix moment de l'emergència d'aquest estil de fer ciència que avui anomenem biomedicina, és a dir, entre 1880 i 1900". Camarasa explica que "Turró va transmetre el seu saber en uns cursos que va impartir a l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques (1897-1905) i al Laboratori Microbiològic Municipal de Barcelona, entre 1906 i 1916, sempre fora de la universitat".

Joan Boldú, doctor en Filosofia i un dels qui coneix més el pensament de Turró, en subratlla dos aspectes. D'una banda, és el principal seguidor a Catalunya de l'anomenat mètode experimental propugnat pel francès Claude Bernard: "És un mètode de treball científic basat en el determinisme. Segons Bernard, per explicar un fenomen, cal cercar els seus antecedents perquè les coses

Va dirigir el primer laboratori de la Facultat de Medicina, creat per Jaume Pi i Sunyer

no passen perquè sí. No vol dir que tot el que succeeix està predeterminat, sinó que les coses obeeixen unes lleis, una lògica. Això, en aquell moment de finals del XIX tenia una gran importància".

El positivisme de Bernard va marcar profundament Turró, qui tenia molt clar que el progrés de la ciència només seria possible si el científic s'ajustava a les dades objectives, a l'experiència i a l'observació de la realitat. Això, que després seria obvi, en un país com Catalunya, on la ciència encara havia de recórrer molt de camí, era avantguardista i convertir el doctor Turró en un personatge amb visió de futur. Segurament era un dels pocs intel·lectuals que estava al dia dels corrents de pensament més innovadors a Europa.

Per Boldú, "l'altra gran aportació del doctor Turró va ser el concepte

de la sensibilitat tròfica, segons el qual els éssers vius ens movem en relació a la realitat externa; els nostres sentits no són passius, sinó que responen a uns impulsos biològics. Per això ell va estudiar a fons el tema de la fam. La seva obra *Orígens del coneixement: la fam* (1912) deia això: que la recerca de l'alimentació era el principal impuls de l'ésser per conèixer l'entorn, el primer esglaó del coneixement.

Boldú destaca també de Turró el que ara és tan present en el nostre vocabulari, com és la interdisciplinarietat: "Turró sí que va ser un veritable pensador interdisciplinari. Va tocar gairebé totes les branques del saber, té estudis sobre medicina, biologia, filosofia... I els seus treballs en aquests camps també són molt diversos, amb varietat de temes com l'obesitat, la nutrició, la circulació de

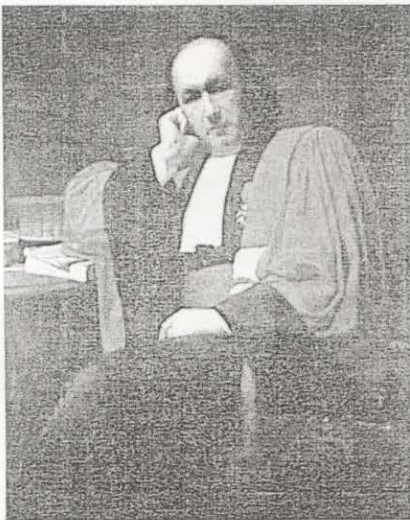
La recuperació del pensament

La Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, que dirigeix Josep Maria Terricabras, fa cada any un simposi sobre un pensador català. Els dos anteriors van estar dedicats a Ferrater Mora i a Eusebi Colomer.

Falten biografies. No disposem d'una biografia completa del doctor Turró. A diferència d'altres països, on cada personatge disposa d'una o varies biografies completes, aquí encara hi ha massa buits.

→ A dalt, Claude Bernard i un jove Turró. A sota, operació d'un nen a començaments de segle.

Biografia » Vitalista i bohemí

Un savi que encara sorprèn

De Ramon Turró encara se n'han de dir moltes coses. De natural vitalista i bohemí, no va ser immune a les "modes" de l'època que li va tocar viure. Va invertir en borsa en uns anys en què molts ho van fer. En el seu cas, ho va fer amb el seu germà Jaume i l'experiència va acabar malament, amb la fi de la febre de l'or, el 1885. Aquest fet va esperonar, sens dubte, els seus treballs científics per guanyar-se la vida: va obrir un laboratori al Raval, que dirigia en companyia d'un cosí seu, i va saber obrir-se camí estudiant el bacil de la tuberculosi. Per cert que aquest cosí, que es deia Francesc Darder, era un veterinari que amb

els anys arribaria a dirigir el parc zoològic de Barcelona. Un altre vessant en el qual va excel·lir aquest personatge van ser les intrigues que movien els fils del poder mèdic a Barcelona. No li van ser aliens els conflictes per ocupar posicions de domini, com l'enfrontament obert que va dur amb el doctor Jaume Ferran per fer-se amb el control dels laboratoris clínics de la ciutat. Turró es va aprofitar de les canviants circumstàncies polítiques d'inicis de segle, aliant-se amb el metge Guillem López contra Ferran. López va ser elegit regidor republicà de Barcelona el 1905 i va convertir Turró en cap del Laboratori Municipal. ■

Miquel Siguan » Catedràtic de la UB

“Si haguess estat francès o alemany, Turró seria reconegut mundialment”

Pel lingüista Miquel Siguan, catedràtic i degà honorari de la Facultat de Psicologia de la UB, "si Ramon Turró haguess estat alemany o francès, d'algun país fort en el camp científic, ara seria una figura reconeguda a nivell mundial i se li donaria la importància que té". Siguan creu que sobre Turró encara hi ha un buit a omplir: "En sabem poques coses, no hi ha una biografia completa del personatge, se sap poc de la seva vida, a part que no es va casar, però tampoc en sabem molt de Llorens i Barba, o de Milà i Fontanals". Per ell, "el més rellevant del doctor Turró és que va ser un dels pocs homes del pensament que va establir ponts de comunicació entre les ciències pures i el món més humanista". ■

la sang, la diabetis, la bellesa i l'estètica, entre d'altres".

Al marge d'acadèmies

Imbuït de l'ambient modernista del seu temps, va connectar poc amb el noucentisme que s'anava imposant ja entrat el segle XX. Tampoc el va ajudar el fet de no ser un metge acadèmic i restar més aviat al marge de les famílies que dominaven el gremi científic. Quan Jaume Pi i Sunyer va accedir a amb la càtedra de Patologia General de la Universitat de Barcelona, va decidir muntar un laboratori vinculat a la Facultat de Medicina. Era l'any 1883 i Pi i Sunyer, que coneixia Turró, el va cridar perquè el dirigís. Feia pocs anys que a França, aleshores país capdavanter en el camp de la ciència, eren obligatòries les pràctiques en laboratoris en els estudis de medicina.

Segons assenyala Camarasa en la seva ponència al simposi de Malgrat de Mar, hi va haver una mena de mútua utilització de qualitats entre Turró i Jaume Pi i Sunyer. Aquest es va aprofitar de les habilitats i coneixements de Turró, i ell es va veure ajudat a l'hora d'obrir-se camí en una ciutat com Barcelona. Aviat va destacar en el camp de les vacunacions antiràbiques i la lluita contra la tuberculosi i altres malalties que flagel·laven la societat, especialment la seva població més feble. Els seus estudis sobre immunologia aviat el farien un personatge important en la sanitat catalana.

El 1905 va donar un gran salt quan va ser nomenat director del Laboratori Municipal de Barcelona. Ramon Turró va evolucionar amb el temps en les seves idees polítiques. De jove, va ser proper al libe-

ralisme i hostil al carlisme, que aleshores, a finals del segle XIX, disposava de predicament en algunes zones del país. Sembla que era indiferent al catalanisme i le seves obres les va escrites en castellà. Davant del "cas Verdaguer", amb el xoc entre mossèn Cinto i la jerarquia eclesiàstica, es va posicionar a favor del sacerdot i poeta i, com recorda el lingüista Miquel Siguan, "va interve-

Josep Maria Terricabras: "Si es pot parlar d'escola biològica catalana, ell n'és el pare"

nir per defensar la salut mental de Verdaguer enfront dels qui acusaven el poeta nacional de Catalunya d'estar boig".

Evolució ideològica

Però no va ser insensible al desenvolupament del moviment catalanista. L'esclat de la Guerra del 14 el va impressionar: "Per ell, va ser un trauma —explica el doctor Siguan— que francesos i alemanys es matussin pels camps de batalla. Ho va considerar l'efecte d'un desordre moral al continent. Aquests anys gira vers posicions més conservadores i alhora també més catalanistes. El seu amor per la llengua del país és cada cop més explícit, i participa en la tasca de reconstrucció de la Mancomunitat, sent un dels fundadors de la secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)".

Aquest darrer aspecte és recordat també per Josep Maria Camarasa: "Entre els seus deixebles hi ha August Pi i Sunyer —fill de Jaume—, i tots dos figuraran entre els set primers membres de la secció de Ciències de l'IEC. També seran els fundadors de la Societat de Biologia de Barcelona (avui Societat Catalana de Biologia), que serà, fins al 1939, el nucli del que es començarà a conèixer com a escola catalana de biologia".

El seu prestigi era tan gran que, el 1922, l'Ajuntament de Barcelona no va deixar que es jubilàs de les seves tasques al laboratori. Amb l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, però, la situació va canviar. El primer consistori primoriverista, poc sensible a cap mena de ciència, el va jubilar el 1924, aprofitant que complia 70 anys. El doctor Turró va morir dos anys després. ■

■ La Càtedra Ferrater Mora ret homenatge al biòleg i filòsof Ramon Turró amb motiu del cent-cinquantè aniversari del seu naixement

La Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona juntament amb l'Ajuntament de Malgrat de Mar van organitzar els dies 16 i 17 de desembre un Simposi sobre l'obra i el pensament del biòleg i filòsof [Ramon Turró](#) amb motiu del cent-cinquantè aniversari del seu naixement.

Turró, que estudià Medicina a Barcelona, va ingressar a l'IEC l'any 1911 i va ser membre fundador de la Secció de Ciències. Fou membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona i presidí el Laboratori de Ciències Mèdiques del 1908 al 1910.

També fou soci fundador i president de la Societat de Biologia de Barcelona (després Societat Catalana de Biologia) i de la Societat Catalana de Filosofia.

Aquest Simposi va contribuir a recuperar i a divulgar l'obra de Turró, tant des del vessant filosòfico-humanístic com des del vessant científic.

[Articles de premsa.](#)

[Nota sobre els ponents.](#)

REVISTA DE MALGRAT (EL MARESME)

som-hi!

REVISTA MENSUAL
GENER 2005
ANY XXIX
NÚMERO 307
1,50 EUROS

RAMON TURRÓ

Els dies 16 i 17 de desembre passat va tenir lloc a Malgrat un simposi organitzat per la Càtedra Ferrater Mora, de la Universitat de Girona, dedicat a Ramon Turró i Darder. El simposi, de gran nivell científic, va portar al nostre poble reconeguts especialistes en l'obra de Ramon Turró. Va ser inaugurat pel regidor de Cultura, Gabriel Collado i López i clausurat per l'Alcalde, Conxita Campoy i Martí. A la fotografia, Ramon Espasa i Josep Maria Terricabras, director de la Càtedra Ferrater Mora. Vegeu entrevista i més informació a l'interior.

TROBADA

El dia 28 del mes de novembre passat, una colla d'amics i amigues es varen trobar per celebrar un fet comú: tots havien nascut el mateix any, el **1944!!**

Per començar al migdia, el que varen voler, varen assistir a missa per recordar els companys i companyes que ja no hi són. A les dues de la tarda, i després de fer-se les fotografies de la trobada, van gaudir d'un bon dinar en un conegut restaurant de Malgrat. Al final de l'àpat, i després del pastís i del brindis, qui volgué va poder ballar amb música en directe i del seu temps, fins ben entrada la nit.

També cal remarcar, que de la primera trobada que han fet fa deu anys. Aquesta, doncs, ha estat la segona vegada, i esperen amb il·lusió poder-ne celebrar una tercera,... **doncs només tenen 60 anys!!**

RAMON TURRÓ

Els dies 16 i 17 de desembre Malgrat de Mar va acollir el Simpòsium sobre el científic i pensador, Ramon Turró. La inauguració de l'acte va

comptar amb la presència de Josep Maria Terricabras, director de la Càtedra Ferrater Mora, i de Conxita Campoy, l'alcaldesa del poble. A més, durant els dos dies, van passar pel municipi filòsofs, historiadors i professors com ara Xavier Pla, Joan Boldú, Joan Cuscó o Josep Maria Camarasa. El simposi també va comptar amb la col·laboració d'Oriol Casassas, membre emèrit de l'Institut d'Estudis Catalans, i de Ramon Espasa, senador per l'Entesa Catalana de Progrés.

Durant dos dies tots plegats van portar a terme les vuit conferències d'aquest Simpòsium sobre Ramon Turró organitzat per la Universitat de Girona i la Càtedra Ferrater Mora amb la col·laboració de l'Ajuntament de Malgrat de Mar.

TRIOMF EN VELA

La regatista malgratenca Neus Garriga va guanyar aquest mes de desembre la Christmas Race de Palamós. D'aquesta manera la classe Europa, embarcació amb què competeix Garriga, s'acomiadava del circuit Eurolymp.

SIMPOSI SOBRE RAMON TURRÓ

Els dies 16 i 17 de desembre passat, es va celebrar a la nostra població un Simposi sobre Ramon Turró. Tal vegada l'esdeveniment cultural més important que s'hagi fet mai a Malgrat, o almenys, el més transcendent que s'ha fet en molts anys.

Des d'aquesta revista *som-hi!*, ens hem volgut afegir a l'esdeveniment, i dintre les nostres limitades possibilitats, ho fem amb un article de Josep M. Crosas sobre qui era Ramon Turró, i una entrevista que va fer ell mateix al director del Simposi, Josep M. Terricabras.

L'Ajuntament de Malgrat de Mar, a través de l'Arxiu

Municipal, va editar el 2001 un **Recull d'articles i documents sobre Ramon Turró**, en ocasió de la conferència que va fer Ramon Espasa a Malgrat. Ara, s'ha reeditat i ampliat amb motiu del simposi.

D'altra banda, el resum biogràfic més recent i documentat sobre Turró és el realitzat per Josep Maria Camarasa Castillo (que també va ser a Malgrat) titulat **Ramon Turró. Un modernista al laboratori**. Conferència pronunciada davant el Ple de l'Institut d'Estudis Catalans el dia 5 de febrer de 1996. La podeu trobar a l'Arxiu Municipal.

QUI ERA RAMON TURRÓ?

Si qualsevol biografia és fa difícil de resumir amb quatre línies, en el cas de Ramon Turró és pràcticament impossible. Diguem que va néixer a Malgrat l'any 1854 (tot i l'embolic que ell mateix va generar) i va morir a Barcelona el 1926. Turró viu una època en què la medicina, i la biologia en general, fan un salt qualitatiu important en el sentit d'adoptar mètodes d'estudi i d'anàlisi científiques, esperonades per trobar les causes i els remeis de malalties i epidèmies. El que avui ens pot semblar banal, a final del segle XIX no ho era: la ciència pot contribuir en la millora de les condicions de vida de la societat, però li calen instruments i persones preparades. En aquest sentit, Turró, junt amb d'altres, és el pare del que

s'ha vingut a dir "Escola de biologia de Catalunya". Fou un personatge de primera línia, que estava al corrent del que es feia a la França i a l'Alemanya del moment, que aportà experiència i coneixements perquè la ciència avancés i que fou de les set persones escollides per Prat de la Riba quan es creà l'Institut d'Estudis Catalans.

D'altra banda, les aportacions de Turró van més enllà de les estrictament biològiques o fisiològiques. Turró reflexiona sobre com es produeix el coneixement, i la seva obra *Els orígens del coneixement, la fam*, pel moment en què va ser escrita, i encara avui en dia, constitueix un reflexió profunda i seriosa, que més tard desenvoluparia en part (sense saber-ho) Jean Piaget.

El simposi que s'ha fet a Malgrat ha posat sobre la taula un bon conjunt de coneixements dels especialistes i ha evidenciat força mancances. D'entrada, sobre la mateixa biografia de Turró: encara avui, malgrat els llibres publicats, hi ha massa aspectes de la seva vida que ens són desconeguts. Només un exemple: sembla que Turró va tenir descendents (no fills adoptius), però

aquesta dada no apareix en les seves biografies. El que sí es cert, però, és que Ramon Turró ha interessat i interessa a persones de formació ben diferent, que aporten la seva vàlua intel·lectual a l'hora d'analitzar una obra i un personatge concret. Lluny de localismes estèrils, d'anar repetint una i alta vegada el mateix, tenim noves aportacions i noves vies d'anàlisi. Caldrà, amb el temps, que algú amb suficient capacitat de síntesi, sigui capaç d'aplegar-les i completar un trencaclosques si voleu complex, però que cal anar encaixant.

Deixeu-me dir, tanmateix, que normalment mirem el passat amb els ulls del nostre present. I, en els temps que corren, mirar Ramon Turró, avui, és mirar algú que sobresurt de la normalitat i que creu amb el valor de la ciència i de l'experimentació, però que no es calla, sinó que s'implica en la societat en què viu. En els temps que corren, en què el rigor i la formació humanística global sembla que més aviat escassegen, mirar Turró pot arribar a ser fins i tot reconfortant.

JMC

VITALICIO
ASSEGURANCES

Vitalicio-Comercio

Seguro para Comercios

Vitalicio-Pyme

Seguro para la Pequeña y Mediana Empresa

Vitalicio-Salud

Seguro de Protección Médica

Vitalicio-Náutico

Seguro de Embarcaciones de Recreo

Carme, 105
08380 MALGRAT DE MAR (Barcelona)
Tel. 93 761 07 37

Registro nº 1964

Oriol Casassas

Xavier Pla

ENTREVISTA AMB JOSEP M. TERRICABRAS

El 16 i 17 de desembre passat va tenir lloc al Centre Cultural del nostre poble un simposi sobre Ramon Turró organitzat per la Càtedra Ferrater Mora, de la Universitat de Girona, el director de la qual és Josep M. Terricabras. S'hi van inscriure una trentena de persones, majoritàriament professors i professores d'institut, i al llarg de bona part del simposi es va comptar amb l'assistència dels alumnes de batxillerat de l'IES Ramon Turró. Des d'aquí volem agrair als seus professors la iniciativa de dur-los al Centre: segurament alguna de les ponències fou per a ells massa complicada, però estem segurs que van saber viure i aprofitar l'experiència.

P. Josep M, la primera pregunta és obligada: per què la Càtedra Ferrater Mora ha volgut dedicar un simposi a Ramon Turró? I per què Malgrat?

R. Des de fa uns anys, la Càtedra Ferrater Mora organitza un simposi anual sobre algun pensador català prestigiós. El 8 de desembre del 2004 es complien els cent-cinquanta anys del naixement de Ramon Turró i ens va semblar que era oportuníssim dedicar-li el nostre simposi anual.

I per què fer-lo a Malgrat? Doncs, per no segregar el personatge d'un dels seus entorns vitals. Els universitaris tenim el mal costum de tractar els nostres temes com si fossin d'interès privat només per a nosaltres. Convé que ens acostumem a establir contactes personals i intel·lectuals més enllà de les nostres aules. També és cert, però, que aquesta és la primera vegada que la Càtedra surt de Girona. Fins ara havíem fet totes les nostres activitats allà. Ens va semblar que ja era hora de trencar aquesta dinàmica massa tancada. I la veritat és que vam trobar de seguida la complicitat i l'entusiasme de l'Ajuntament de Malgrat.

P. Es pot dir que a Malgrat, durant dos dies, s'han reunit els millors especialistes en Ramon Turró? Creus que haurem avançat en el coneixement de la seva obra i del seu pensament? Es pot parlar d'un abans i d'un després del simposi?

R. A Malgrat s'hi han reunit alguns - no tots - dels millors coneixedors de Ramon Turró i de la seva obra. Mai abans no s'havien dedicat dues jornades seguides a repassar el seu pensament. S'han fet vuit ponències i dues comunicacions. No hem de ser massa vanitosos, però em sembla que podem dir que aquest simposi haurà ajudat decisivament a recuperar la memòria i la importància de Turró. Quan es publiquin les actes del simposi això encara es farà

més evident.

P. Encara que sigui de mal fer, destacar alguna de les ponències o algun ponent que realment t'hagi fet il·lusió que hi participés?

R. Francament, a mi m'ha agradat que hi participessin tots. Al capdavant, sóc jo qui els va convidar. Ara bé, com que el simposi volia fer un pas endavant, em va semblar també molt important que hi participessin tres de les persones que fa més anys que s'han ocupat del pensament de Turró: es tracta de Miquel Siguán, Oriol Casassas i Ramon Espasa. Així hem lligat les aportacions dels investigadors veterans amb les dels més joves.

P. Quan es tracta d'un personatge com Ramon Turró, algú pot pensar que el seu pensament i la seva obra formen part de la història i que no tenen cap actualitat. Creus que això és així?

R. No, al contrari. No es tractava de fer només una commemoració o una mena d'acte d'agraïment. Amb el simposi no hem volgut enterrar l'obra de Turró sinó que n'hem volgut mostrar precisament la modernitat. En algunes coses va estar a la primera fila de la renovació científica catalana i espanyola. Per això va tenir tantes controvèrsies amb investigadors que defensaven posicions poc científiques o molt antiquades. El desenvolupament científic posterior en el camp vastíssim de la biologia mostra que ell tenia raó i confirma, per tant, algunes de les seves intuïcions i teories. Hi ha discussions actuals en què encara és útil tenir en compte l'opinió expressada per Turró fa cent anys. Certament, Turró és un científic modern.

P. Com valora l'experiència de sortir de Girona? A l'hora de fer balanç, què corregiries de cara a altres experiències en altres poblacions?

R. Valoro molt positivament aquesta primera experiència. Això m'anima a intentar una experiència semblant l'any vinent en una altra població. Com que no ho tenim encara prou assegurat, no et puc dir on serà. Hi ha alguna cosa que potser sí que haurem de corregir. I és que no n'hi ha prou de sortir de la universitat sinó que també hem de canviar la manera de fer que allà és habitual: estic pensant, per exemple, en el fet d'haver d'inscriure's per assistir al simposi; això, que és tan natural en els simposis fets a la universitat, pot espantar, en canvi, a persones no-universitàries. Haurem de dir més clarament que tothom pot assistir als actes organitzats, sense cap cost i sense l'obligació de participar en totes

Miquel Siguán i Josep M Terricabras

les sessions. Estic segur que aquesta agilitat facilitaria encara més l'interès d'un públic ampli.

P. Els mitjans de comunicació s'han fet poc ressò de l'esdeveniment, fins i tot els d'abast diguem-ne comarcal. A què ho atribueixes? Als periodistes els fa por tractar temes massa "complicats"?

R. No sé ben bé a què és degut. Hi va haver, certament, diaris i ràdios que em van trucar i que van trucar també a alguns ponents per indicació meua. Estaria bé, però, que aquest interès encara fos major. Al capdavant, els mitjans poden contribuir enormement a difondre la cultura i a prestigiar-la. Potser això milloraria si els mateixos mitjans tinguessin algun periodista especialitzat en temes científics i humanístics.

P. Vols destacar alguna cosa en especial relacionada amb el simposi? En vols treure alguna conclusió?

R. Doncs, per acabar voldria fer un capítol d'agraïments. Sobretot vull agrair molt especialment les facilitats i la col·laboració cordial que hem rebut de l'Ajuntament de Malgrat, tant de l'alcalde i del regidor de cultura com de l'arxiver i dels serveis municipals. Sense aquesta col·laboració i cordialitat les coses no haurien anat tan bé. També vull agrair als col·legues de l'IES Ramon Turró la seva participació personal en el simposi i que hagin facilitat que els alumnes de batxillerat -de lletres i de ciències- en fessin un tast. Als alumnes, els he d'agrair l'interès mostrat, aguantant molt bé sessions de treball una mica llargues. I encara, és clar, una paraula d'agraïment als malgratencs que van voler seguir el simposi amb nosaltres. Tot això estableix un precedent, un molt bon precedent, que ens ajudarà a repetir l'experiència en altres poblacions. I deixa'm que també t'agraeixi aquesta entrevista, que farà d'altaveu per difondre una mica més el simposi.

Josep M Crosas i Malleu